

PERSPECTIVES AL VOLTANT DE L'ACCIÓ COMUNITÀRIA ALS BARRIS

DESIGUALTAT TERRITORIALS, EXCLUSIÓ SOCIAL
I ACCIÓ COMUNITARIA

ELOI MAYORDOMO

- 15 de Maig de 2023 -

“ ELOI MAYORDOMO ”

Editor □ Llei d'Engel

FORMACIÓ

- Llicenciat en Ciències Polítiques i de l'Administració. (UPF).
- Màster en polítiques locals i participació (UAB).
- Analista de dades per a la gestió pública (UB).

EXPERIÈNCIA - Consultor àmbit privat en polítiques públiques participatives (2005 - 2010)

- Tècnic de Serveis Socials d'Infància en situació de risc social - Diputació de Barcelona (2011-2021)
- Tècnic de la Unitat de Cicle de Vida del Servei de Convivència, Diversitat i Cicle de Vida - DIBA.

LA LOCALITZACIÓ TERRITORIAL DE LES DESIGUALTATS EL(S) BARRI(S)

LA LOCALITZACIÓ

L'ABORDATGE

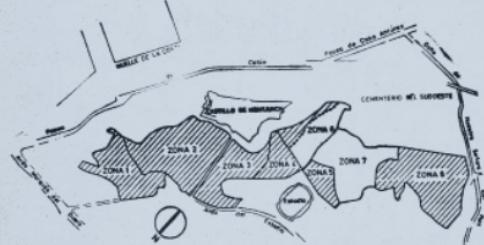

Programa de
eradicación
del
barraquismo

TODO VA BIEN

EL AYUNTAMIENTO
INFORMA:

LA DESAPARICIÓN DE LAS BARRACAS DE LA MONTAÑA DE MONTJUICH

En el Ayuntamiento han facilitado el siguiente plano, en el que se expone gráficamente la planificación desaparición de las barracas que en su mayor parte permanecen en todo la montaña de Montjuich. Desde 1966 hasta el 2000 se han derribado alrededor de 7.000 barracas. Faltan cerca de millo y medio para que se complete el trabajo que queda decir que se ha conseguido erradicar definitivamente tal insalubre larva social que tanto perjudicó a la población que vivía en ella. Las zonas señaladas corresponden a los sectores en los que se han derribado las barracas. Las partes sin rayas, que corresponden a las zonas que quedan por derribar, son las que aún tienen barracas. Esperamos que dentro de poco podremos tener todo el Montjuich libre de barraques... Y cinco planes de otras zonas de la ciudad donde se plantea el problema por ser más o menos apropiados y peor más inadecuado...

Y NOSOTROS REPLICAMOS

Lamentamos el olvido que ha tenido la Oficina de Información y Reclamaciones del Ayuntamiento al confeccionar este mapa de Montjuich, publicado en los periódicos "El Correo Catalán" y "El Noticiero Universal".

Se "olvida" de dos importantes núcleos de barracas, situados claramente dentro de los límites señalados por el mismo, como son el sector de barraques localizado entre la Piscina Municipal y la Escuela del Bosque de Montjuich, y el sector de Can Tunis, junto al cementerio, habitados en conjunto por más de 900 familias.

También lamentamos el "error de cálculo" sufrido al afirmar que desde 1966 se han entregado 7.927 pisos para Montjuich, cuando en realidad, si nuestros cálculos no fallan, desde tal fecha y en los zonas señaladas por el mapa no se ha llegado a 2.000 los pisos facilitados. Al leerlo en el primero de los periódicos citados creímos que se trataba de un error de impresión, pero al observar los mismos datos en los dos periódicos tuvimos que cambiar de opinión. Opción que preferimos silenciar.

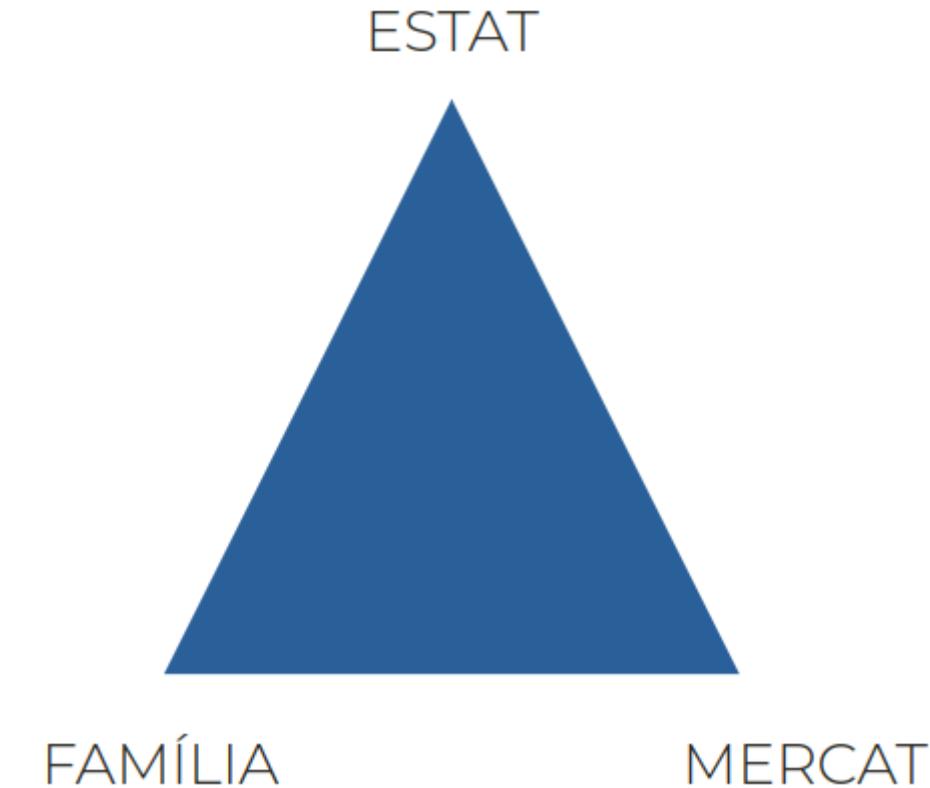
L'OPOSICIÓ

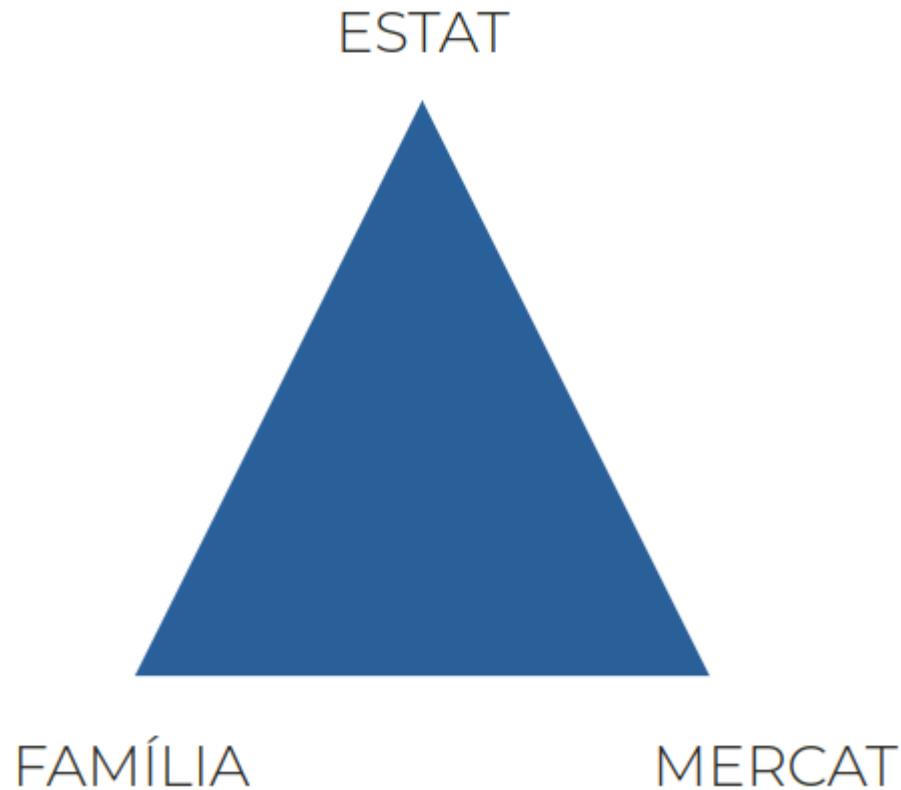
LA CIUTAT ÉS UN PROCÉS EN DISPUTA

LA PROVISIÓ DEL BENESTAR

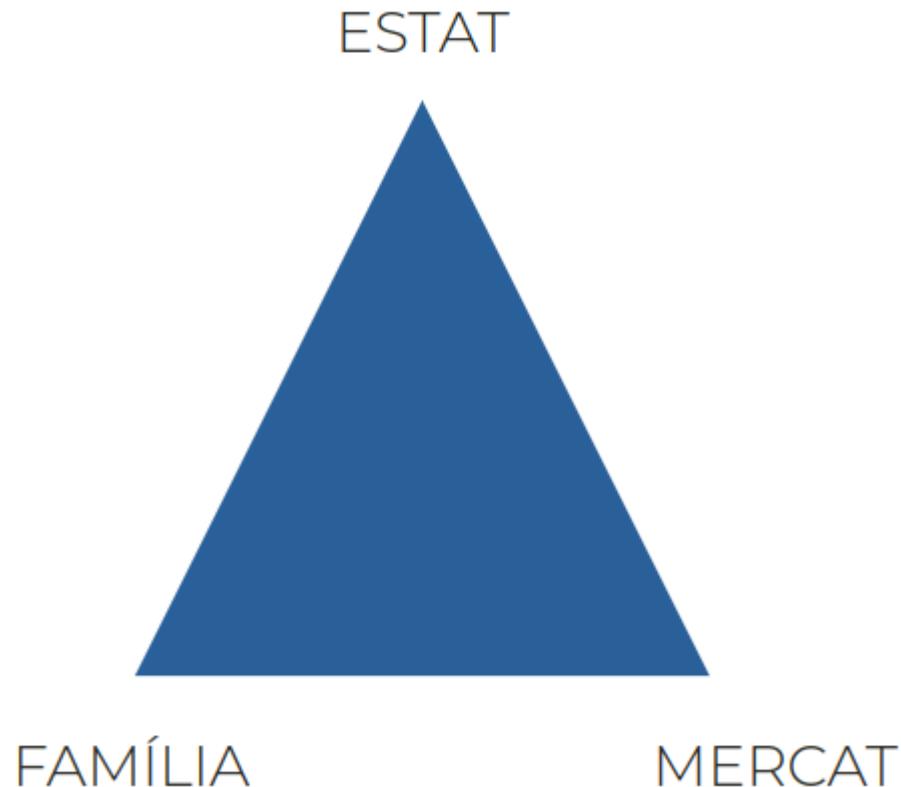

LA FAMÍLIA

- La **família** és un **fenomen social total**, és a la vegada, un fet jurídic, econòmic, religiós, i fins i tot, estètic.
  - Institució primària.
  - Capital social, cultural, econòmic heredat.
  - Institució protectora:
    - de provisió de cures (reproductiu però també de productiu infrapagat)
    - on es practiquen economies d'escala
- La **FAMÍLIA** és un constructe ideològic (variació segons les necessitats de la societat d'intercanvi)
- La **modernitat** planteja com a programa polític, **l'alliberament individual** respecte la família i la comunitat; però alhora, posa de relleu la necessitat de relacions solidàries, primàries o orientades a l'emancipació.

EL MERCAT

Dificultats del **mercado laboral** per a traslladar els períodes de creixement econòmic al conjunt de la població.

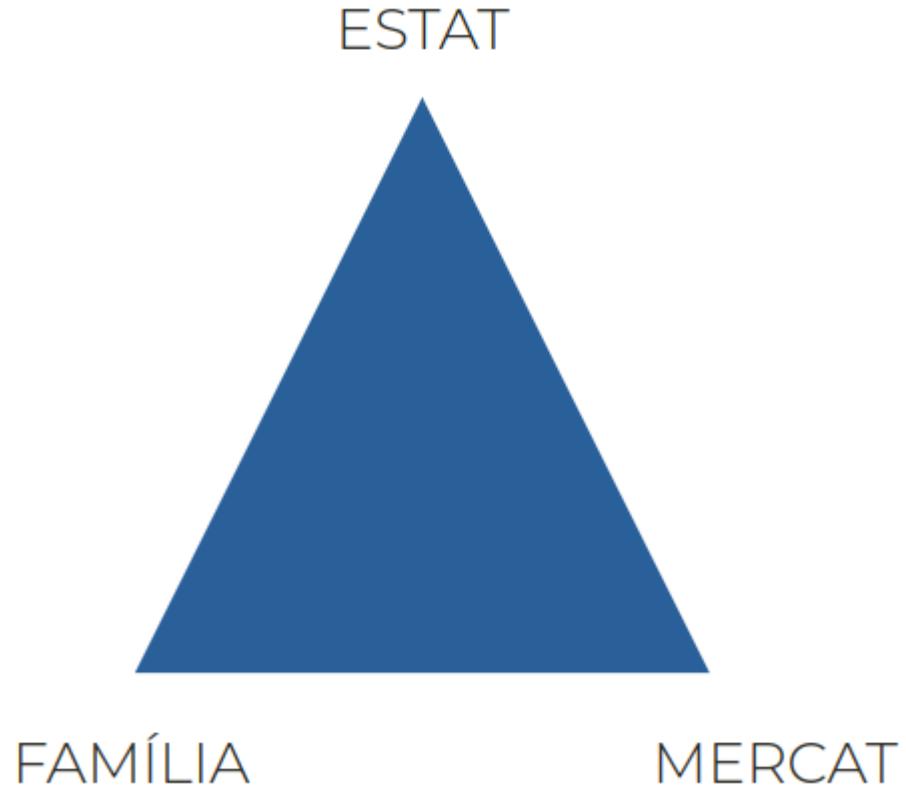
- Mercat laboral dualitzat
- Impacte diferenciat dels ingressos salarials
  - Gènere: bretxa salarial,
  - Joves: accés i participació sostinguda, i
  - Dels immigrants i racialitzats, branques d'ocupació
  - Persones de capacitat diverses entre d'altres.
- Treballadors pobres

El mercat és un pèssim assignador de drets

Mercantilització de béns i serveis (mercantilització secundària)

Importància del sector financer: l'habitatge és una reserva de valor

ELS PODERS PÚBLICS

Polítiques de cobertura de necessitats i reducció de la pobresa (IMV, RGC, prestacions locals,...)

Paradigma de la «INVERSIÓ SOCIAL» o «inversió en capital humà» (especialment 1rs anys)

IMPLICACIONS:

- «Igualtat d'oportunitats» + «l'activació»
- **Individualització**: incidir sobre les conductes, les motivacions i les actituds dels individus.
- Treball com a mecanisme per a la participació i l'autonomia social i econòmica
- **Príncipi de contractualització**: del contracte social → compromís individual/moral.

La **política social** és un factor productiu més?
Meritocràcia?

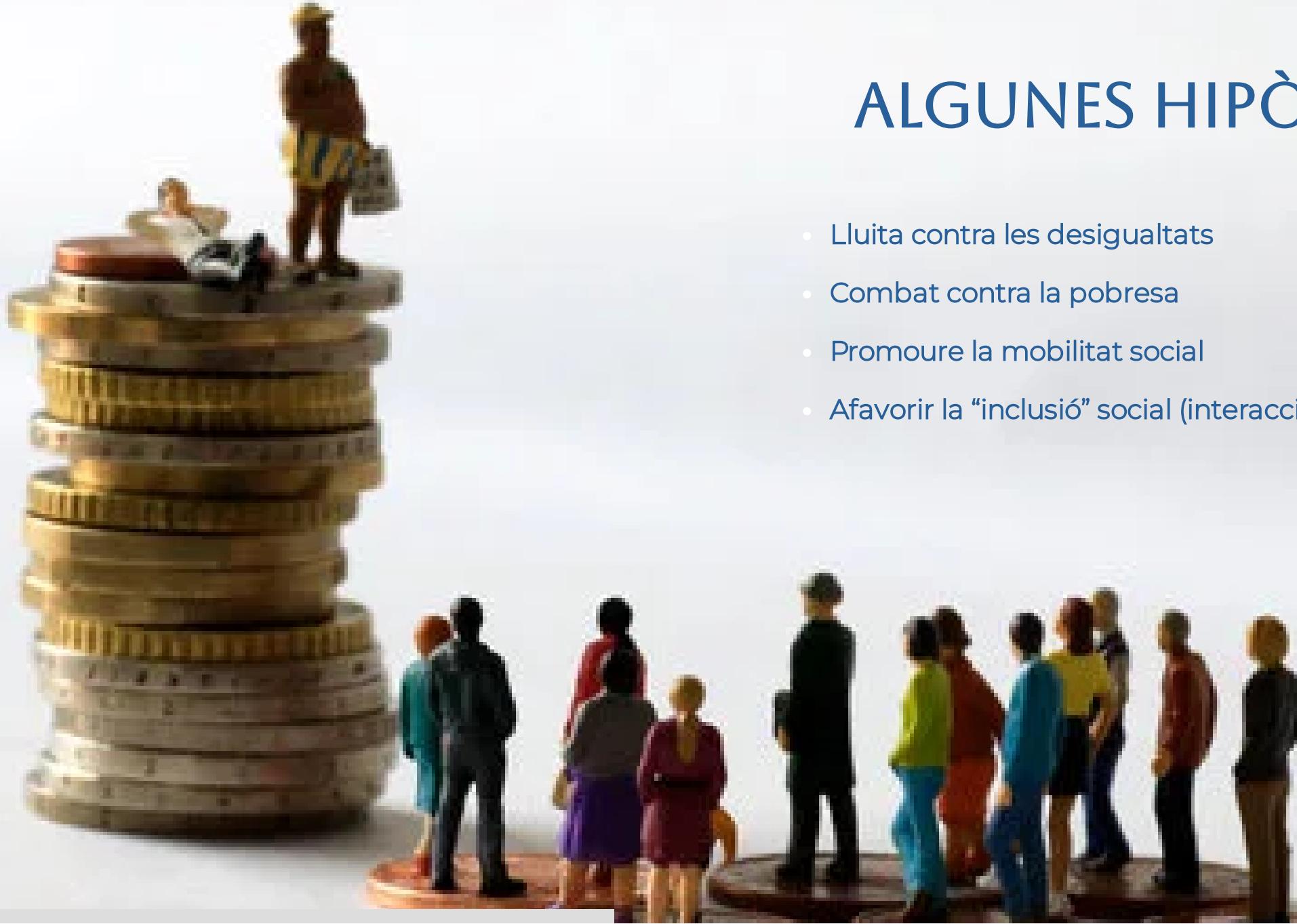
LA INTERVENCIÓ COMUNITÀRIA: PER A QUÈ?

DES D'ON?

ALGUNES HIPÒTESIS

- Lluita contra les desigualtats
- Combat contra la pobresa
- Promoure la mobilitat social
- Afavorir la “inclusió” social (interacció)

PER A QUÈ? ALGUNS LÍMITS

- Els motors de desigualtat i la capacitat d'incidència. **Pertinença de l'escala.**
- Límits a la intervenció pública:
  - La *paradoxa de la redistribució* (Korpi, W., & Palme, J. (1998)); i
  - La *paradoxa de la inversió social* (Cantillon, B. (2011))
- Governança complexa (Mayordomo Martínez, E (2021)):
  - Un disseny institucional multinivell
  - Abordatge sectorial per part dels poders públics
  - Accés i participació estable als serveis públics
- Diversitat d'interessos i poders dels actors
- Punts de partida diversos: capital social, cultural, econòmic (reproducció social).
- Les habilitats adquirides i experiències viscudes
- ***Wicked problems* i complexitat de les intervencions restauratives**

LA INTERVENCIÓ COMUNITARIA, DES D'ON?

Les comunitats constitueixen espais relacionals bàsics de solidaritat, reciprocitat, atenció a les cures i participació ciutadana que discorren entre la vida quotidiana

(Fantova, 2021)

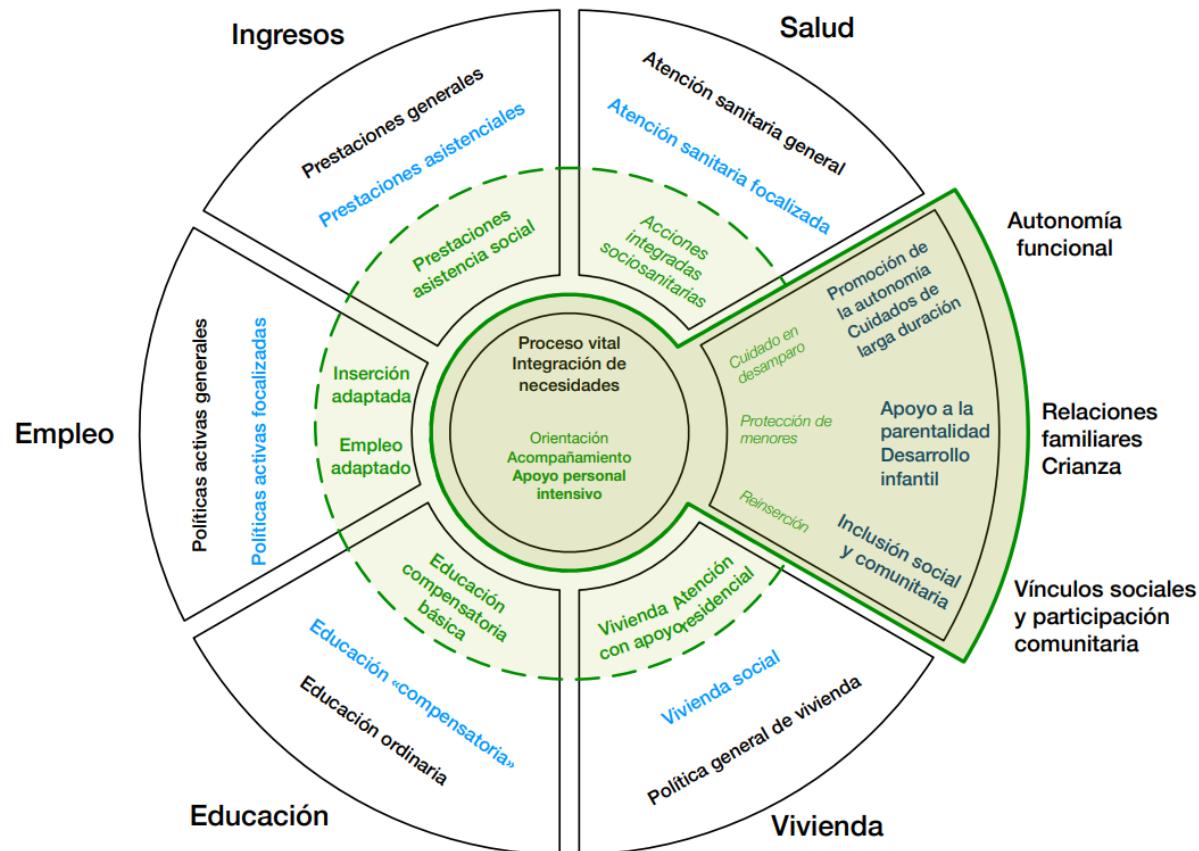

Una funció primordial de l'activitat professional dels serveis socials haurà de ser l'acompanyament en la vertebració de comunitats allí on no n'hi ha o són molt dèbils a causa de la concentració de necessitats socials i els processos de desagregació collectiva

(Godàs, 2012)

DES D'ON? ELS SISTEMES

Las cosas que hacen los «servicios sociales»

REFLEXIONS FINALS

REFLEXIONS FINALS, RESPECTE...

OBJECTIUS

- Els individus com a agència (pressupòsits?)
- El treball comunitari, genera interacció, suport instrumental, vincle social o vincle emocional?
- Amb qui es genera, amb els iguals, els diferents, els altres (*bounding*)?
- És viable transformar des dels vincles?
- Quins processos de reciprocitat, atenció a les cures i participació ciutadana promovem? (Per a qui)
- L'abordatge de les desigualitats genera *tancament* i ratificació aquesta situació (interseccionalitat)

METODOLOGIA

- Importància de formalitzar les hipòtesis de treball
- Fonamentar les actuacions amb evidències
- Avaluar els resultats (i impactes?) de les intervencions
- Rol professional honest

...MÉS INTERCANVI DE VISIONS!

MOLTES GRÀCIES!

PER A QUALEVO L SUGGERIMENT:

· [✉](#) · [◻](#) · [🐦](#) · [Ⓜ](#) ·

bit.ly/lGOP_UAB

BIBLIOGRAFIA

BIBLIOGRAFIA

- Aguilar Hendrickson, Manuel (2021). Ponencia "Responsabilidades e integración vertical de los servicios sociales". Aula Permanente de Servicios Sociales. Santander.
- Assemblea de ressistències al Fòrum 2004, Espai en blanc, Collectiu Ariadna Pi de l'Institut Català d'Antropologia (2004) [La otra cara del Fòrum de les cultures S.A. Bellaterra](#)
- Cantillon, B. (2011). [The paradox of the social investment state: growth, employment and poverty in the Lisbon era](#). Journal of European Social Policy, 21(5), 432-449. <https://doi.org/10.1177/0958928711418856>
- Fantova, Fernando (2021), “Construir fraternidad: los cuidados y la agenda comunitaria del bienestar”, a Gomà, Ricard i Ubasart, Gemma (Coords.) (2021), Vidas en transición. (Re)construir la ciudadanía social, Madrid: Tecnos, pp. 295-313.
- Godàs, Xavier (2021), ["Concepte de comunitat i acció social professional"](#). Llei Engel
- Korpi, Walter & Palme, Joakim (1998) [The Paradox of Redistribution and Strategies of Equality: Welfare State Institutions, Inequality, and Poverty in the Western Countries](#) American Sociological Review, 63(5), 661-687. <https://doi.org/10.2307/2657333>
- Tatjer, Mercè & Larrea, Cristina (ed) (2010) Barraques. La Barcelona informal del segle XX. Museu d'Història de Barcelona
- Unió Temporal d'Escribes (UTE) (2004) [Barcelona, marca registrada. Un model per desarmar](#). Virus Ed.